

Prečišćeni tekst Pravila mjerenja u distributivnom sistemu električne energije obuhvata sljedeće propise:

1. Pravila mjerenja u distributivnom sistemu električne energije ("Službeni list Crne Gore", br. 126/21 od 07.12.2021),
2. Ispravka Pravila mjerenja u distributivnom sistemu električne energije ("Službeni list Crne Gore", br. 131/21 od 17.12.2021),
3. Odluka o izmjenama Pravila mjerenja u distributivnom sistemu električne energije ("Službeni list Crne Gore", br. 114/22 od 12.10.2022), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

PRAVILA

MJERENJA U DISTRIBUTIVNOM SISTEMU ELEKTRIČNE ENERGIJE

("Službeni list Crne Gore", br. 126/21 od 07.12.2021, 131/21 od 17.12.2021, 114/22 od 12.10.2022)

I OPŠTE ODREDBE

Predmet pravila

Član 1

Ovim pravilima DOO "Crnogorski elektrodistributivni sistem" Podgorica (u daljem tekstu: CEDIS) se uređuje mjerenje električne energije na mjernim mjestima u distributivnom sistemu, i to:

- 1) mjesto, način i vrste mjerenja i karakteristike mjerne opreme,
- 2) način instalacije, prijema, ispitivanja i održavanja mjerne opreme,
- 3) način prikupljanja mjernih i ostalih podataka na mjernom mjestu,
- 4) način obrade, dostupnosti i prenosa mjernih i drugih podataka o mjernim mjestima korisnicima podataka, kao i način grupisanja i arhiviranja podataka.

Područje primjene

Član 2

Odredbe ovih pravila primjenjuju se na svim mjernim mjestima, u svim tačkama priključenja korisnika sistema u distributivnom sistemu električne energije na naponskim nivoima 35 kV, 10 kV i 0,4 kV.

Značenje izraza

Član 3

- (1) Izrazi upotrijebljeni u ovim pravilima imaju značenje utvrđeno Zakonom o energetici (u daljem tekstu Zakon).
- (2) U smislu ovih pravila koriste se izrazi koji imaju sljedeće značenje:
  - 1) AMM (AUTOMATED METERING MENAGEMENT) je sistem za daljinsko upravljanje brojilima.
  - 2) ME- mala elektrana
  - 3) Mjesto priključenja je mjesto povezivanja prenosnog i distributivnog sistema, kao i mjesto povezivanja unutrašnje instalacije objekta krajnjeg kupca, odnosno proizvođača sa distributivnim sistemom električne energije.
  - 4) Mjerno mjesto označava mjesto u distributivnom sistemu na kojem se mjeri električna energija i/ili snaga koju korisnik sistema preuzima, odnosno predaje u distributivni sistem.
  - 5) Mjernu opremu mjernog mjesta čine mjerni uređaji (brojila električne energije, strujni i naponski mjerni transformatori i pomoćna mjerna oprema: mjerni vodovi, osigurači, uređaji za upravljanje tarifama, limitatori, komunikacioni uređaji, priključne kleme i slično.
  - 6) Brojilo električne energije označava uređaj kojem je osnovna funkcionalnost da mjeri i registruje potrošnju električne energije na mjernom mjestu, prema važećim metrološkim propisima.
  - 7) Multifunkcionalno brojilo električne energije označava uređaj koji mjeri i registruje aktivnu energiju, reaktivnu energiju i snagu na mjernom mjestu u dva smjera, prema važećim metrološkim propisima, sa integrisanim uređajem za upravljanje tarifama i koje ima mogućnost memorisanja određenih mjernih podataka u internoj memoriji i snimanja dijagrama opterećenja.

- 8) Mjerni transformatori (SMT-strujni mjerni transformatori, NMT- naponski mjerni transformatori) su uređaji koji transformišu vrijednosti visokih napona ili struja na vrijednosti koje su prikladne za mjerenje.
- 9) Uređaj za upravljanje tarifama omogućava mjerenje električne energije i snage u više tarifa, a pomoću brojila električne energije.
- 10) Klasa tačnosti predstavlja najveći dozvoljenu grešku mjerenja brojila ili instrumenta pri mjerenju veličina unutar deklarisanog mjernog opsega i deklarisanih radnih uslova.
- 11) Limitator je uređaj koji služi za ograničavanje vršne snage (opterećenja) korisniku sistema do iznosa snage koja mu je odobrena u saglasnosti za priključenje, odnosno ugovoru o priključenju ili ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- 12) Mjerni vodovi su vodovi koji se koriste za povezivanje i priključenje elemenata mjernog mjesta.
- 13) Mjerno-priključna kutija (MPK) je element mjernog mjesta za indirektno ili poluindirektno mjerenje koja služi za povezivanje strujnih i naponskih mjernih transformatora sa brojilom i na kojem se može na siguran i vidan način izvršiti razdvajanje i kratko vezivanje mjernih vodova.
- 14) Vršno opterećenje je najveće prosječno 15-minutno opterećenje u obračunskom periodu.
- 15) Neregistrovana potrošnja je neizmjerena količina utrošene električne energije.
- 16) Zajednička potrošnja u stambenim i/ili poslovnim objektima je potrošnja električne energije, koju ostvaruje više kupaca u stambenim i/ili poslovnim objektima, a registruje se na posebnim brojilima.
- 16) Obračunski period označava vremenski period za koji se obračunava utrošak električne energije i snage za period za koji se izdaje račun krajnjem kupcu.
- 17) Korisnik sistema je fizičko ili pravno lice koje isporučuje u sistem i/ili iz njega preuzima električnu energiju.
- 18) Elektronsko brojilo je mikroprocesorski uređaj za mjerenje električnih mjernih veličina pomoću odgovarajućih elektronskih sklopova;
- 19) Elektronsko brojilo u AMM-u je mikroprocesorski uređaj za mjerenje električnih mjernih veličina pomoću odgovarajućih elektronskih sklopova a iste se mogu daljinskim putem prenijeti do odgovarajuće baze podataka;
- 20) Indukciono brojilo je elektromehanički uređaj koji registruje aktivnu energiju u jednom smjeru;
- 21) Niskonaponska mreža je mreža nominalnog napona 0,4 kV;
- 22) Obračunsko mjerno mjesto je mjesto u mreži na kojem se mjeri količina električne energije i/ili snaga koju korisnik distributivnog sistema preuzima i/ili isporučuje u mrežu;
- 23) Odobrena priključna snaga je jednovremena vršna snaga koja se odnosi na svako pojedinačno mjerno mjesto i jednaka je jednovremenoj snazi iz zahtjeva za priključenje i tehničke dokumentacije, izražena u kVA, pri čemu se kod ME pod odobrenom priključnom snagom smatraju nominalne snage generatora odnosno invertora;
- 24) Sredjenaponska mreža je mreža nominalnog napona 10 kV, 20 kV i 35 kV;

II MJERNE USLUGE

Standardne usluge

Član 4

- (1) Standardne mjerne usluge iz nadležnosti CEDIS su:
  - 1) održavanje mjerne opreme obračunskog mjernog mjesta izuzev opreme koja je u vlasništvu korisnika distributivnog sistema,
  - 2) ovjeravanje brojila električne energije,
  - 3) očitavanje brojila na obračunskim mjernim mjestima u propisanim obračunskim intervalima,
  - 4) provjera i potvrda ispravnosti mjernih podataka,
  - 5) ispravka mjernih podataka nakon neispravnog očitavanja ili utvrđene neispravnosti na mjernom mjestu,
  - 6) dostavljanje ili omogućavanje pristupa mjernim podacima svim korisnicima mjernih podataka u skladu sa Zakonom,
  - 7) čuvanje i upravljanje mjernim podacima,
  - 8) uspostavljanje sistema za razmjenu mjernih podataka sa učesnicima na tržištu električne energije,
  - 9) čuvanje dokumentacije obračunskih mjernih mjesta,

- 10) periodična provjera ispravnosti mjernih mjesta,
  - 11) nabavka i ugradnja brojila za nove korisnike sistema,
  - 12) zaključivanje i praćenje ostvarenja ugovora o samoočitavanju brojila sa određenim krajnjim kupcima.
- (2) Troškovi pružanja standardnih usluga su sadržani u regulatorno dozvoljenom prihodu, odnosno u naknadi za korišćenje distributivnog sistema.

III MJESTO, NAČIN I VRSTE MJERENJA

Mjerno mjesto

Član 5

- (1) Mjerno mjesto se postavlja tako da je uvijek pristupačno za korisnika sistema i za CEDIS. Mjerno mjesto za novog korisnika sistema se po pravilu postavlja što bliže mjestu priključenja.
- (2) Korisnik sistema je obavezan postaviti mjerno mjesto, u skladu sa odredbama ovog člana i omogućiti CEDIS-u ugradnju brojila
- (3) Mjerno mjesto se po pravilu nalazi na naponskom nivou na kome se nalazi mjesto priključenja objekata korisnika sistema na distributivnu mrežu.

Gubici u transformaciji

Član 6

- (1) Ako se mjesto primopredaje i mjerno mjesto ne nalaze na istom naponskom nivou, mjerni podaci se uvećavaju za količinu gubitaka električne energije nastalih u transformaciji.
- (2) Iznos gubitaka u transformaciji utvrđuje se na osnovu studije gubitaka, odnosno metodologije kojom se uređuje način utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema, u skladu sa Zakonom.
- (3) Korekcija gubitaka električne energije iz stava 1 ovog člana može se vršiti samo za jedan nivo transformacije.

Mjerna oprema

Član 7

- (1) Isporučena i preuzeta električna energija i snaga mjere se odgovarajućim mjernim uređajima za mjerenje električne energije i snage, kao i potrebnom ostalom mjernom opremom na mjernom mjestu.
- (2) Mjerni uređaji za mjerenje električne energije i snage su Brojila električne energije.
- (3) Ostala mjerna oprema obuhvata mjerne transformatore i pomoćnu mjernu opremu.
- (4) Pomoćna mjerna oprema obuhvata:
  - 1) limitatore,
  - 2) komunikacione uređaje,
  - 3) osigurače,
  - 4) mjerne vodove,
  - 5) priključne kleme i slično.
- (5) Mjerna oprema mora biti u skladu sa nacionalnim i međunarodnim metrološkim propisima, MEST, IEC, EN i drugim standardima.
- (6) CEDIS određuje sastav mjerne opreme, vrstu brojila i mjernih transformatora na obračunskom mjernom mjestu korisnika sistema u postupku zaključivanja ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- (7) Sastav mjerne opreme za krajnje kupce zavisi od naponskog nivoa priključenja i priključne snage i kategorije potrošnje.
- (8) Sastav mjerne opreme za proizvođače zavisi od priključne snage i naponskog nivoa priključenja.
- (9) Sastav mjerne opreme na mjestima primopredaje električne energije sa elektroenergetskim sistemima susjednih zemalja utvrđuju se posebnim ugovorima o međusobnim odnosima.
- (10) Na mjestima primopredaje električne energije sa elektroenergetskim sistemima susjednih zemalja CEDIS može koristiti brojila koja su u njihovom vlasništvu, a može ugraditi i svoja kontrolna brojila.

Mjerne veličine zavisno od kategorije potrošnje

Član 8

- (1) Za korisnike sistema čiji je objekat priključen na mrežu niskonaponsku mrežu i koji pripadaju kategoriji "domaćinstva" najmanje se mjeri aktivna električna energija.
- (2) Korisnicima sistema čiji je objekat priključen na niskonaponsku mrežu i koji pripadaju kategoriji "kupci priključeni na 0,4 kV naponski nivo kod kojih se snaga ne mjeri" sa odobrenom snagom do 34,5 kW najmanje se mjeri aktivna električna energija.
- (3) Za korisnike sistema čiji je objekat priključen na niskonaponsku mrežu i koji pripadaju kategoriji "kupci priključeni na 0,4 kV naponski nivo kod kojih se snaga mjeri" sa odobrenom snagom preko 34,5 kW najmanje se mjeri aktivna energija, reaktivna energija i vršno opterećenje multifunkcionalnim brojilom.
- (4) Korisnicima sistema čiji je objekat priključen na srednjenaponsku mrežu najmanje se mjeri aktivna energija, reaktivna energija i vršno opterećenje multifunkcionalnim brojilom.
- (5) Na kontrolnim primopredajnim mjernim mjestima između prenosne i distributivne mreže na kojima se mjeri razmjena energije između prenosnog i distributivnog sistema, najmanje se mjeri aktivna energija, reaktivna energija i vršno opterećenje multifunkcionalnim brojilom.

Posebni zahtjevi na mjernim mjestima proizvođača

Član 9

- (1) Obračunsko mjerno mjesto proizvođača električne energije, bez obzira na naponski nivo, sadrži multifunkcionalno brojilo i uređaj za daljinsko prikupljanje mjernih podataka.
- (2) Obaveza je proizvođača da obezbijedi tehničke preduslove za ugradnju komunikacionih uređaja.

Brojila električne energije

Član 10

- (1) U zavisnosti od mjesta priključenja na distributivni sistem, naponskog nivoa priključenja i priključne snage, za mjerenje se koriste brojila za direktno, poluindirektno i indirektno mjerenje.
- (2) Brojila za direktno mjerenje mogu biti monofazna (dvožična) ili trofazna (četvorožična).
- (3) Brojila za poluindirektno i indirektno mjerenje su trofazna (četvorožična), trosistemska.
- (4) Brojila za direktno mjerenje se koriste na mjernim mjestima na niskom naponu kada strujno opterećenje prema odobroj snazi iz saglasnosti za priključenje, odnosno ugovora o priključenju ili ugovora o izgradnji infrastrukture za priljučenje i priključenju ne prelazi maksimalnu struju brojila za direktno mjerenje.
- (5) Brojila za poluindirektno mjerenje se koriste na mjernim mjestima na niskom naponu kada strujno opterećenje prema odobroj snazi iz saglasnosti za priključenje, odnosno ugovora o priključenju ili ugovora o izgradnji infrastrukture za priljučenje i priključenju prelazi maksimalnu struju brojila za direktno mjerenje, kada se brojilo za poluindirektno mjerenje povezuje preko strujnih mjernih transformatora.
- (6) Brojila za indirektno mjerenje se koriste na mjernim mjestima na srednjem naponu, kada se ono povezuje preko strujnih mjernih transformatora (SMT) i naponskih mjernih transformatora (NMT).

Tipovi brojila električne energije za direktno mjerenje

Član 11

- (1) Brojila za direktno mjerenje u granicama deklarisanе greške moraju omogućavati mjerenje i registrovanje sljedećih veličina:
  - 1) Indukciono brojilo-aktivnu energiju
  - 2) Elektronsko brojilo
    - a) Aktivne energije
    - b) Maksimalne srednje petnestominutne aktivne snage tokom obračunskog perioda
  - 3) Elektronska brojila u AMM-u:
    - a) Aktivne energije u dva smjera
    - b) Reaktivne energije u dva smjera
    - c) Maksimalne srednje petnestominutne aktivne snage tokom obračunskog perioda
    - d) dijagrama opterećenja za najmanje jedan obračunski period

Tipovi brojila električne energije za poluindirektno i indirektno mjerenje

Član 12

- (1) Brojila za poluindirektno i indirektno mjerenje u granicama deklarirane greške moraju omogućavati mjerenje i registriranje sljedećih veličina:
- 1) Indukciona (elektromehanička) brojila aktivne energije:
    - a) Aktivne energije
    - b) Maksimalne srednje petnaestominutne aktivne snage tokom obračunskog perioda
  - 2) Indukciona (elektromehanička) brojila reaktivne energije:
    - a) Reaktivne energije
  - 3) Elektronska brojila
    - a) Aktivne energije u dva smjera (smjer preuzete i smjer predate energije)
    - b) Trenutne angažovane aktivne snage
    - c) Maksimalne srednje petnaestominutne aktivne snage tokom obračunskog perioda
    - d) Reaktivne energije u dva smjera (smjer preuzete i smjer predate energije)
    - e) Efektivne vrijednosti napona sa vrijednostima maksimalnog i minimalnog napona tokom zadatog perioda
    - f) Dijagram opterećenja za najmanje 4 obračunska perioda
  - 4) Elektronska brojila u AMM-u
    - a) Aktivne energije u dva smjera (smjer preuzete i smjer predate energije)
    - b) Trenutne angažovane aktivne snage
    - c) Maksimalne srednje petnaestominutne aktivne snage tokom obračunskog perioda
    - d) Reaktivne energije u dva smjera (smjer preuzete i smjer predate energije)
    - e) Efektivne vrijednosti napona sa vrednostima maksimalnog i minimalnog napona tokom zadatog perioda
    - f) Dijagram opterećenja za najmanje jedan obračunski period

Ostala mjerna oprema kod poluindirektnih i indirektnih mjerenja

Član 13

- (1) U instalaciju strujnih i naponskih krugova kod mjernih mjesta sa poluindirektnim i indirektnim mjerenjima, obavezno je postaviti mjerno priključnu kutiju (MPK).
- (2) MPK treba postaviti tako da pri ispitivanju mjernih uređaja i postavljanju kontrolnih instrumenata pristup i rad na stezaljkama bude moguć i bezopasan.
- (3) Mjerni vodovi moraju biti izvedeni kao posebni vodovi između mjernih transformatora i brojila električne energije.

Na mjernim vodovima ne smiju biti priključeni drugi potrošači.
- (4) Izbor presjeka sekundarnih naponskih mjernih krugova priključenih na naponske mjerne transformatora vrši se na osnovu uslova da dozvoljeni pad napona od mjernih transformatora do brojila električne energije iznosi 0,1%, i ne može biti manji od 1,5mm² za bakarni provodnik (Cu).
- (5) Presjek sekundarnih strujnih krugova strujnih mjernih transformatora treba birati tako da se pri svim opterećenjima ostane u granici tačnosti i ne može biti manji od 2,5 mm² za bakarni provodnik (Cu).

Naponski mjerni transformatori

Član 14

- (1) Naponski mjerni transformatori (NMT) se koriste kod mjerenja električne energije na mjernim mjestima na srednjem naponu (Indirektno mjerenje električne energije).
- (2) Na sredjenaponskoj mreži upotrebljavaju se isključivo induktivni jednopolno izolovani NMT.
- (3) Prvi sekundarni namotaj NMT se koristi za priključak brojila električne energije, a ostali namotaji za priključenje drugih mjernih uređaja i zaštite.

Strujni mjerni transformatori

Član 15

- (1) Strujni mjerni transformatori (SMT) se koriste kod mjerenja električne energije na svim mjernim mjestima na sredjenaponskoj mreži (Indirektno mjerenje električne energije) i na mjernim mjestima na niskonaponskoj mreži kada struja koja odgovara ugovorenoj snazi prevazilazi maksimalnu struju brojila za direktno mjerenje električne energije (poluindirektno mjerenje električne energije).
- (2) CEDIS određuje prenosni odnos SMT u cilju postizanja maksimalne tačnosti mjerenja, u zavisnosti od naponskog nivoa i odobrene snage priključenja definisanih u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- (3) Ukoliko su na SMT priključeni dodatni uređaji (ampermetri, vatmetri, zaštite i dr.) obavezno je da SMT ima dva ili više sekundarnih namotaja od kojih se prvi koristi za priključak brojila, a drugi za priključak drugih mjernih i zaštitnih uređaja.
- (4) Nominalna struja sekundarnog namotaja strujnog transformatora (I_{sn}) iznosi 5 A.
- (5) Ukupno opterećenje na sekundarnom namotaju mjernog transformatora mora biti u rasponu od 25% do 100% ukupnog nazivnog opterećenja sekundarnog namotaja. Ako je mjerni transformator opterećen ispod 25% njegovog nazivnog opterećenja u njegovo sekundarno kolo se mora uključiti dodatni teret radi odražavanja zahtijevane klase tačnosti namotaja za mjerenja
- (6) Ako je na mjestu mjerenja u periodu od 200 časova mjesečno aktivno opterećenje manje od 10% nominalne primarne struje SMT, potrebno je primijeniti SMT sa proširenim mjernim opsegom.

Upravljanje tarifama

Član 16

- (1) Za upravljanje tarifama kod dvotarifnih/višetarifnih brojila koriste se elektronski uređaji za upravljanje tarifama. Uređaj za upravljanje tarifama može biti integrisan u zajedničko kućište sa brojiлом ili ugrađen kao poseban uređaj.
- (2) Jedan uređaj za upravljanje tarifama može se koristiti za upravljanje tarifama na jednom ili više brojila.
- (3) Dozvoljena greška uređaja za upravljanje tarifnim vremenima u odnosu na tačno vrijeme iznosi:
  - 1) 2 minuta mjesečno za brojila klase C,
  - 2) 5 minuta mjesečno za brojila klase B,
  - 3) 15 minuta mjesečno za brojila klase A.
- (4) Kod indukcionih i elektronskih brojila uređaj za upravljanje tarifama podešeni su na zimsko računanje vremena i ne podešavaju se kod prelaza na ljetnje računanje vremena.
- (5) Za elektronska brojila u AMM-u vrši se automatsko prebacivanje sa zimskog na ljetnje računanje vremena i obrnuto.

Limitatori

Član 17

- (1) CEDIS će kod novih korisnika sistema obezbjediti i ugraditi limitatore prema propisanim uslovima datim u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- (2) Za mjerna mjesta sa ugrađenim brojiлом iz AMM-a koje u sebi sadrži funkciju softverskog ograničenja korišćene vršne snage ne ugrađuju se limitatori.
Limitator mora imati mogućnost postavljanja na profilisane nosače širine 35 mm.
- (3) Limitator mora zadovoljavati važeće standarde za automatske instalacione prekidače - osigurače (IEC 60 898, MEST EN 60269, MEST EN IEC 60947).
- (4) Kućište limitatora mora biti tako izvedeno da onemogućí neovlašćeni pristup do priključnih stezaljki bez skidanja plombi.
- (5) Prema konstrukciji, limitatori moraju biti jednopolni za monofazni priključak i trolni za trofazni priključak.
- (6) Prema nazivnoj struji, limitatori moraju biti u granicama od 10 A do 63 A (10, 15, 20, 25, 30, 40, 50 i 63), "C" karakteristike, a izbor nazivne struje zavisi od odobrene snage u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.

IV INSTALACIJA I PRIJEM

Obaveze i odgovornosti

Član 18

- (1) Prijem mjernog mjesta se vrši nakon zaključivanja ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju, kao i nakon bilo kakve promjene postojećih ugovora vezanih za priključenje korisnika.
- (2) CEDIS obezbjeđuje nabavku i ugradnju brojila i komunikacione opreme u skladu sa uslovima datim u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- (3) Korisnik sistema postavlja mjerno razvodni ormar za smještanje mjerne opreme po uslovima datim u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- (4) Korisnik sistema ima mogućnost da za nabavku i postavljanje mjerno razvodnog ormara angažuje CEDIS.
- (5) Ukoliko se mjerno mjesto nalazi u postrojenju korisnika sistema, njegovu izgradnju vrši korisnik sistema prema uslovima datim u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
Nabavku i ugradnju mjerne opreme, izuzimajuću brojilo, obavlja korisnik sistema.
- (6) Ukoliko se mjerno mjesto korisnika sistema postavlja u energetske objekat CEDIS, njegovu izgradnju vrši CEDIS, po uslovima datim u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju. Troškovi izgradnje mjernog mjesta i pripadajuće opreme (izuzimajući brojilo), u energetske objektima CEDIS padaju na teret korisnika sistema.
- (7) CEDIS vrši priključenje mjernog mjesta na distributivnu mrežu.
- (8) CEDIS je odgovoran za kvalitet izvedenih radova na ugradnji brojila i komunikacione opreme.
- (9) Provjera i kontrola mjerne opreme su u nadležnosti CEDIS-a.
- (11) Mjerna oprema koja se koristi na mjernim mjestima prije priključenja mora biti pregledana i ovjerena žigom, u skladu sa zakonom i propisima kojima se uređuje oblast metrologije.
- (12) Podaci o ovjeravanju brojila i opreme se čuvaju u dokumentaciji CEDIS-a i bazi podataka koja se vodi za mjernu opremu.
- (13) CEDIS je obavezan da provjeri na licu mjesta brojila i mjernu opremu koja se ugrađuje u slučaju zamjene ili rekonstrukcije sistema mjerenja i registrovanja električne energije kao i snage kod postojećih korisnika sistema priključenih na distributivni sistem.

Postupak provjere mjernog mjesta

Član 19

- (1) U postupku provjere mjernog mjesta obavljaju se sljedeće aktivnosti:
  - 1) provjera važnosti i ispravnosti žigova organa uprave nadležnog za poslove metrologije,
  - 2) provjera veza na priključnoj klemi brojila (ulaz - izlaz),
  - 3) provjera prisutnosti linijskih i faznih napona na izlazu iz brojila,
  - 4) provjera tačnosti datuma i vremena primjene tarifnih vremena,
  - 5) provjera lokalne i eksterne komunikacije sa brojiлом,
  - 6) provjera prikaza na displeju/brojčaniku brojila,
  - 7) plombiranje važećim distributivnim, kodirano-sigurnosnim plombama,
  - 8) upisivanje podataka sa mjernog mjesta u zapisnik (serijski broj brojila, početno stanje mjernih veličina, tip brojila i osigurača, nominalni napon, nominalna struja, godina, proizvođač, oznake žigova).
  - 9) presjek provodnika priključnog kabla,
- (2) Kod provjere mjernih mjesta sa brojiлом za direktno mjerenje pored aktivnosti iz člana 18 i stava (1) ovih pravila obavlja se i provjera:
  - 1) veza brojilo-limitator,
  - 2) oznaka limitatora i usaglašenost sa odobrenim vrijednostima.
- (3) Kod provjere mjernih mjesta sa poluidirektnim i indirektnim mjerenjem pored aktivnosti iz člana 18 i stava 1) ovih pravila, obavlja se i provjera:
  - 1) prenosnog odnosa mjernih transformatora,
  - 2) svih veza od mjernih transformatora do MPK i od MPK do brojila,

- 3) usaglašenosti povezivanja mjernih transformatora sa važećom dokumentacijom.
- (4) Aktivnosti iz stava (1) tačke 3, 4, 5, 6 ovoga člana reaalizuju se nakon priključenja korisnika na distributivni sistem električne energije.

Zaštitno plombiranje mjernog mjesta

Član 20

- (1) Brojila, uređaji za upravljanje tarifama, limitatori, priključne stezaljke i natpisne pločice mjernih transformatora, sklopovi za uključenje i isključenje mjernih ćelija, te druga oprema preko koje se može uticati na mjerenje i/ili obračun električne energije i/ili snage, moraju biti plombirani.
- (2) Korisnik sistema može uz saglasnost CEDIS-a, svojom plombom dodatno plombirati mjernu opremu.
- (3) Ako se na brojilu nalazi plomba CEDIS-a i korisnika sistema, skidanje plombe obavlja se u prisustvu CEDIS-a i korisnika.
- (4) CEDIS je dužan plombirati i po mogućnosti zaključati mjerne ormare, na način da je korisnicima sistema omogućeno očitavanje displeja/brojčanika, kao i pristup sklopki limitatora radi ponovnog uključanja nakon isključenja usljed reagovanja limitatora.
- (5) Svaki postupak plombiranja mora biti zabilježen uizvještaju o interno tehničkom pregledu priključka i mjernog mjesta, a potpisuju ga ovlašćena lica CEDIS-a i korisnik sistema.
- (6) Plomba mora biti postavljena na način da se onemogući uticaj na mjerenje električne energije i/ili snage.

V ODRŽAVANJE MJERNIH MJESTA

Aktivnosti

Član 21

- (1) Održavanje mjernog mjesta obavlja CEDIS kao plansku aktivnost, u skladu sa planovima održavanja mjernih mjesta.
- (2) Pod održavanjem mjernog mjesta se podrazumijeva:
- 1) kontrola mjernog mjesta,
  - 2) redovna ovjera brojila,
  - 3) zamjena mjerne opreme u slučaju neispravnosti,
  - 4) vanredna ovjera brojila, ako postoji sumnja u tačnost registrovanja,
  - 5) izmještanje mjernih mjesta na mjesto koje je dostupno za očitavanje i kontrolu.

Kontrola mjernog mjesta

Član 22

- (1) Kontrola mjernog mjesta obavlja se kao redovna i vanredna.
- (2) Redovna kontrola mjernog mjesta je svaka kontrola mjernog mjesta u skladu sa planovima održavanja mjernih mjesta i uključuje najmanje aktivnosti iz člana 23 ovih pravila.
- (3) CEDIS u skladu sa planovima redovne kontrole kontroliše ispravnost rada mjerne opreme na mjernim mjestima korisnika distributivnog sistema i rezultate kontrole upisuje u bazu podataka mjernog mjesta.
- (4) CEDIS prisustvuje i obavlja redovnu kontrolu na svim obračunskim i kontrolnim mjernim mjestima primopredaje električne energije sa prenosnim sistemom i elektroenergetskim sistemima susjednih zemalja, jednom godišnje.
- (5) CEDIS obavlja redovnu kontrolu na svim bilansnim mjernim mjestima za praćenje tokova energije i opterećenja transformatora u pripadajućoj mreži, u postrojenjima CEDIS-a, jednom u dvije godine.
- (6) CEDIS obavlja redovnu kontrolu poluindirektnih i indirektnih obračunskih mjernih mjesta korisnika sistema, jednom godišnje.
- (7) CEDIS obavlja redovnu kontrolu direktnih obračunskih mjernih mjesta najmanje jednom u periodu važenja tekuće ovjere brojila, definisane zakonodavstvom iz oblasti metrologije.
- (8) Vanredna kontrola mjernog mjesta je kontrola koja se sprovodi ako postoji sumnja u ispravnost mjernog mjesta, bez obzira da li je sumnju iskazao korisnik ili CEDIS. O aktivnostima koje se spovode tokom vanredne kontrole se odlučuje shodno indikacijama koje upućuju na prirodu neispravnosti mjernog mjesta a najmanje se sprovode aktivnosti iz člana 23 ovih pravila. Ako je vanredna kontrola izvršena na zahtjev korisnika, a korisnik sistema

nije zadovoljan obimom i rezultatima izvršenih ispitivanja, može se obratiti organu uprave nadležnom za metrologiju radi ponovnog ispitivanja.

Aktivnosti prilikom kontrole mjernog mjesta

Član 23

- (1) U postupku redovne ili vanredne kontrole mjernog mjesta obavezne su sljedeće aktivnosti:
- 1) Kontrolu važnosti i ispravnosti žigova - plombi organa uprave nadležnog za poslove metrologije i CEDIS-a na mjernoj opremi.
  - 2) Kontrolu oštećenosti kućišta brojila i mjernih transformatora, priključne kutije brojila i mjernih transformatora i drugih vidljivih oštećenja.
  - 3) Kontrolu veza ulaz - izlaz na priključnoj klemi brojila i mjernih transformatora.
  - 4) Kontrola ispravnog rada na uređajima za upravljanje tarifama
  - 5) Kontrolu linijskih i faznih napona na izlazu iz brojila i mjernih transformatora,
  - 6) Kontrolu lokalne i eksterne komunikacije sa brojiлом,
  - 7) Kontrolu ispravnosti funkcionisanja mjernog uređaja ispitivanjem uređajem za ispitivanje tačnosti brojila na licu mjesta, odnosno u laboratoriji CEDIS, ako CEDIS ocijeni da je potrebno.
  - 8) Upisivanje podataka sa mjernog mjesta:
    - a) brojila: stanje mjernih veličina u trenutku kontrole, tip, nominalni napon i struja, godina proizvodnje, proizvođač, žigovi-plombe, serijski broj, klasa tačnosti
    - b) mjerni transformatori: prenosni odnos,
    - c) limitator: nominalana vrijednost struje,
    - d) priključak: tip i presjek priključnih kablova, nominalnu struju osigurača,
    - f) datum i vrijeme kontrole,
  - 9) Kod mjernih mjesta sa indirektnim i poluindirektnim mjerenjem u postupku kontrole mjerne opreme obavlja se i kontrola osigurača u mjernoj ćeliji.
  - 10) Prilikom kontrole mjernog mjesta obavezno je poštovanje radnji propisanih članom 20 ovih Pravila.
- (2) Ukoliko se prilikom vanredne kontrole koriste prenosni uređaji za kontrolu tačnosti na mjernim mjestima neophodno je upisati podatke o tipu uređaja i izmjerene podatke dobijene ispitivanjem.
- (3) CEDIS odgovara za neispravnosti i štete koje su nastale isključivo kao posljedica kontrole

Zapisnik o kontroli mjernog mjesta

Član 24

- (1) O izvršenoj kontroli i eventualnim promjenama na mjernom mjestu na odgovarajućem obrascu sačinjava se zapisnik o kontroli mjernog mjesta i/ili zamjeni elemenata opreme mjernog mjesta, koji potpisuju ovlašćeni kontrolori CEDIS-a i korisnik sistema.
- (2) Krajnji kupac odnosno korisnik objekta krajnjeg kupca po pravilu prisustvuje kontroli mjernog mjesta ako je to moguće obezbjediti.
- (3) Ako krajnji kupac odnosno korisnik objekta krajnjeg kupca ne prisustvuje kontroli, CEDIS je dužan da mu dostavi zapisnik o kontroli mjernog mjesta.
- (4) CEDIS je dužan krajnjem kupcu odnosno korisniku objekta krajnjeg kupca omogućiti pristup mjernom mjestu.

Redovna ovjera brojila

Član 25

CEDIS je dužan da sačini plan redovne ovjere brojila i u skladu sa njim obezbijedi istu. Rokovi za ovjeru za različite vrste i tipove mjernih uređaja propisani su Zakonom kojim se uređuje oblast metrologije i pravilnikom kojim se uređuju rokovi redovnog ovjeravanja zakonskih mjerila.

Zamjena mjerne opreme u slučaju neispravnosti

Član 26

- (1) Korisnik sistema je dužan da obavijesti CEDIS o uočenim neispravnostima, nestanku brojila ili oštećenjima na mjernom mjestu, čim ih primijeti, odnosno kad smatra da postoje.

- (2) CEDIS je dužan da izlaskom na lice mjesta provjeri postojanje nepravilnosti iz stava 1 ovog člana u roku od 8 dana od dana prijema obavještenja. Ako CEDIS utvrdi postojanje nepravilnosti na opremi koja nije u vlasništvu korisnika sistema dužan je da preduzme odgovarajuće mjere kojima će obezbijedi ispravno mjerenje.
- (3) Ako CEDIS prilikom redovnih ili vanrednih kontrola utvrdi nepravilnosti na mjernoj opremi koja nije u vlasništvu korisnika sistema dužan je da preduzme odgovarajuće mjere kojima će obezbijedi ispravno mjerenje.
- (4) Ako CEDIS prilikom redovnih ili vanrednih kontrola utvrdi neispravnost mjerne opreme na mjernom mjestu, a ista je u vlasništvu korisnika sistema korisnik je dužan da bez odlaganja istu zamijeni.
- (5) Ako se utvrdi da kvar na opremi koja je u vlasništvu korisnika sistema ugrožava bezbjednost ili onemogućava ispravno evidentiranje utroška električne energije CEDIS će izvršiti isključenje korisnika sa distributivne mreže do otklanjanja kvara.
- (6) CEDIS je dužan da obavijesti korisnika sistema o svim smetnjama ili oštećenjima na mjernom mjestu smještenom u objektu CEDIS, i da preduzme mjere za njihovo otklanjanje.
- (7) CEDIS je dužan da u pisanoj formi obavijesti snabdjevača o svakoj promjeni na mjernom mjestu koja utiče na obračun utrošene električne energije i snage.
- (8) Snabdjevač je dužan da izvrši ispravku obračuna utrošene električne energije i snage, na osnovu ispravljenih podataka dostavljenih od CEDIS, i da o istom obavijesti krajnjeg kupca.

Izmještanje mjernih mjesta

Član 27

- (1) CEDIS je dužan napraviti godišnji plan izmještanja nedostupnih mjernih mjesta.
- (2) U skadu sa planom izmještanja CEDIS će mjerna mjesta koja su nedostupna za kontrolu i očitavanje izmjestiti na mjesto koje je dostupno za očitavanje i kontrolu.
- (3) Korisnik sistema može zahtijevati izmještanje mjernog mjesta, a CEDIS isto izmjestiti ukoliko je "mjerno mjesto nedostupno za očitavanje i kontrolu, pod uslovom da postoje tehničke i pravne mogućnosti za realizaciju zahtjeva.
- (4) Mjerno mjesto korisnik može izmjestiti samo uz saglasnost CEDIS-a.
- (5) Nakon izmještanja mjernog mjesta iz st. 2), 3) i 4) ovog člana potrebno je izvršiti vanrednu kontrolu mjernog mjesta.

VI KOREKCIJA MJERNIH VELIČINA

Razlozi za korekciju mjernih veličina

Član 28

CEDIS je dužan da izvrši ispravku mjernih veličina za obračunski period, ako se kontrolom mjernog mjesta, ispitivanjem mjernog uređaja ili kontrolom obračuna utvrdi da je:

- 1) pogrešna obračunska konstanta mjernog mjesta,
- 2) pogrešno očitane vrijednost mjerne veličine
- 3) neispravan uređaj za upravljanje tarifnim vremenima
- 4) registrovanje električne energije na brojilu bilo netačno.

Korekcija kod pogrešne obračunske konstante

Član 29

Kada se utvrdi da je obračunska konstanta mjernog mjesta pogrešna vrši se ispravka obračunskih podataka prema ispravnoj obračunskoj konstanti.

Korekcija kod pogrešno očitanih mjernih veličina

Član 30

Ukoliko se utvrdi da su pogrešno očitane mjerne veličine iste se koriguju tačnim mjernim veličinama, ukoliko je to moguće, a ako nije moguće korekcija tačnim mjernim veličinama vrši se korekcija procijenjenim mjernim veličinama u skladu sa članom 33.

Korekcija u slučaju kada je neispravan uređaj za upravljanje tarifnim vremenima

Član 31

- (1) Kada se utvrdi da uređaj za upravljanje tarifama nepravilno radi ili da neko vrijeme nije obavljao svoju funkciju, ukupno registrovana električna energija za taj obračunski period raspoređuje se u istom odnosu ostvarenih vrijednosti po tarifama u odgovarajućem periodu prethodne godine kad je registrovanje bilo ispravno. U slučaju da registrovanje električne energije iz prethodne godine nije bilo ispravno ukupno registrovana električna energija za taj obračunski period raspoređuje se u istom odnosu ostvarenih vrijednosti po tarifama u odgovarajućem prethodnom periodu svih kupaca iz kategorije potrošnje kojoj kupac pripada.
- (2) Ukoliko se radi o novom kupcu za kojeg ne postoje podaci iz istog perioda prethodne godine, ukupno registrovana električna energija za taj obračunski period raspoređuje se u istom odnosu ostvarenih vrijednosti po tarifama u odgovarajućem prethodnom periodu svih kupaca iz kategorije potrošnje kojoj kupac pripada.

Korekcija u slučaju kada je netačno registrovanje električne energije na mjernom mjestu

Član 32

- (1) Kada se ispitivanjem utvrdi da je mjerni uređaj imao grešku veću od klase tačnosti vrši se korekcija prekomjerno registrovane ili neregistrovane električne energije i snage, proračunom, gdje god je to moguće, ukoliko nijemoguće izvršiti proračun vrši se procjena u skladu sa članom 33.
- (2) Kada se utvrdi da brojilo u određenom periodu zbog tehničke neispravnosti nije registrovalo električnu energiju u tarifnim registrima, a da je ispravno registrovalo dijagram opterećenja, isti će se iskoristiti za obračun električne energije. Kada se utvrdi da brojilo u određenom periodu zbog tehničke neispravnosti nije registrovalo električnu energiju u tarifnim registrima, a nije ispravno registrovalo dijagram opterećenja, vrši se procjena u skladu sa članom 33.
- (3) Ukoliko mjerni uređaj nije registrovao ili je pogrešno registrovao utrošenu električnu energiju i snagu vrši se procjena u skladu sa članom 33.
- (4) Ukoliko mjerne veličine nijesu pravilno registrovane zbog tehničke greške na mjernim transformatorima ili na pomoćnoj mjernoj opremi korekcija mjernih podataka se vrši proračunom na osnovu dostupnih podataka kad god je to moguće, a ako proračun nije moguće izvršiti na osnovu dostupnih podataka vrši se procjena u skladu sa članom 33.

Procjena neregistrovane ili prekomjerno registrovane električne energije i snage

Član 33

- (1) Ukoliko je nastala greška u mjernim veličinama a iste nije moguće korigovati tačnim mjernim veličinama ili proračunom, izvršiće se procjena prema:
  - 1) mjernim veličinama u istom periodu prethodne godine kada je registrovanje bilo ispravno, ili
  - 2) mjernim veličinama u prethodnom obračunskom periodu, ili
  - 3) mjernim veličinama u prvom obračunskom periodu nakon dovođenja mjernog mjesta u ispravno stanje, ili
  - 4) tipskom profilu opterećenja, kada se ustanovi ili
  - 5) uslovima utvrđenim u saglasnosti za priključenje, ugovoru o priključenju ili ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- (2) Procjena greške iz stava 1 ovog člana će se obaviti prioritarno na način iz tačke 1, a ako to nije moguće onda na način iz tačke 2 itd.

Period za koji se vrši korekcija mjernih veličina

Član 34

- (1) Korekcija neregistrovane ili prekomjerno registrovane električne energije, prema čl. 29, 30, 31 i 32 ovih pravila, se vrši za period od nastanka greške, ako se može tačno utvrditi, do trenutka otklanjanja, a najviše za period od šest mjeseci.
- (2) Proračun ili procjena neregistrovane ili prekomjerno registrovane električne energije i snage, prema čl. 29, 30, 31 i 32 ovih pravila, ako se period nastanka greške ne može tačno utvrditi, će se izvršiti za period od najviše šest mjeseci.

VII KORIŠĆENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE BEZ ILI MIMO USLOVA PROPISANIH SAGLASNOŠĆU ZA PRIKLJUČENJE, UGOVORA O PRIKLJUČENJU, ILI UGOVORA O

IZGRADNJI INFRASTRUKTURE ZA PRIKLJUČENJE I PRIKLJUČENJU, ODNOSNO UGOVORA O SNABDIJEVANJU.

Pristup mjernom mjestu

Član 35

- (1) Ako korisnik sistema uskrati ili onemogućiti ovlaštenim licima CEDIS pristup mjernim ili zaštitnim uređajima radi očitavanja, provjere ispravnosti, zamjene, izmještanja ili preduzimanja drugih radnji u funkciji mjerenja propisanih ovim pravilima, CEDIS pokreće postupaku skladu sa zakonom.
- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana CEDIS izmješta mjerno mjesto korisnika sistema, tako da pristup istom bude moguć.

VIII NAČIN PRIKUPLJANJA MJERNIH I DRUGIH PODATAKA NA MJERNOM MJESTU

Prikupljanje mjernih podataka

Član 36

- (1) CEDIS je zadužen za prikupljanje mjernih i drugih podataka sa obračunskih mjernih mjesta i vlasnik je istih.
- (2) CEDIS je dužan da preduzme sve potrebne mjere radi blagovremenog prikupljanja mjernih i drugih podataka.
- (3) CEDIS prikuplja mjerne i druge podatke:
  - 1) neposrednim očitavanjem direktno sa brojila i
  - 2) daljinskim očitavanjem brojila.
- (4) Neposredno očitavanje brojila obavlja se:
  - 1) vizuelnim putem i prenosom podataka u čitačku listu,
  - 2) vizuelnim putem i prenosom podataka u namjenske uređaje za pohranjivanje i prenos mjernih podataka.
  - 3) kod elektronskih brojila koja to omogućavaju neposredno očitavanje i pohrana podataka se vrši konekcijom brojila sa namjenskim uređajem za pohranjivanje i prenos mjernih podataka.
- (5) Mjerni podaci očitani neposrednim očitavanjem, u daljoj obradi imaju status kao i daljinski očitani mjerni podaci.
- (6) U slučaju direktnog ili daljinskog pristupa mjernim podacima, pristup opremi obračunskog mjernog mjesta mora biti zaštićen posebnim lozinkama i sigurnosnim kontrolama i to prema nivoima pristupa:
  - 1) čitanje mjernih podataka,
  - 2) promjena vremena i datuma,
  - 3) postavke komunikacijskih parametara.
  - 4) programiranje mjernih uređaja, postavljanje tarifnih programa i ostalih funkcija,

Period prikupljanja podataka

Član 37

- (1) Obračunski period je mjesec dana, osim ako ugovorom o priključenju ili ugovorom o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju, kao i ugovorom o snabdijevanju nije drugačije definisano.
- (2) Mjesečno očitavanje brojila daljinskim putem počinje svakog prvog u mjesecu u 00:00 sati, a završava najkasnije petog u mjesecu do 18:00 sati za prethodni mjesec.
- (3) Mjesečno očitavanje brojila neposrednim putem vrši se posljednjih pet dana za tekući mjesec, osim za brojila koja automatski snimaju obračunska stanja.
- (4) Brojila koja automatski snimaju obračunska stanja očitavaju se od prvog do trećeg u mjesecu, pri čemu se očitavaju mjerni podaci memorisani na poslednji dan u mjesecu u 24:00 za prethodni mjesec.
- (5) CEDIS je dužan da izvrši vanredno očitavanje brojila na zahtjev snabdijevača/korisnika sistema u bilo kom trenutku u toku obračunskog perioda.

Vanredno očitavanje se obavlja zbog odjave/prijave kupca, promjene ugovora o snabdijevanju, kontrole brojila ili promjene snabdijevača od strane kupca.
- (6) Mjerni podaci sa vanrednog očitavanja CEDIS dostavlja snabdijevaču u elektronskoj formi.
- (7) Očitavanje brojila vrši ovlašćeno lice CEDIS-a, koje na zahtjev korisnika sistema identitet dokazuje službenom legitimacijom.

- (8) Korisnik sistema je dužan da omogući ovlaštenom licu CEDIS-a pristup mjernom mjestu, radi očitavanja brojila.
- (9) Ukoliko ovlašteno lice CEDIS-a nije bilo u mogućnosti da očita brojilo, korisnik mreže dužan je, u roku navedenom u obavještenju ovlaštenog lica, dostaviti CEDIS-u podatke o stanju brojila.

Procjena potrošnje usled neočitivosti

Član 38

- (1) Ako iz bilo kog razloga nije izvršeno mjesečno očitavanje brojila, CEDIS vrši procjenu potrošnje prema:
  - 1) ostvarenoj potrošnji u istom periodu prethodne godine,
  - 2) prema tipskom profilu opterećenja, kada se isti ustanovi ili na način i prema uslovima propisanim saglasnošću za priključenje, ugovorom o priključenju, ili ugovorom o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju, odnosno ugovorom o snabdijevanju.
- (2) Procjena potrošnje iz stava 2 ovog člana se obavlja prioritarno na način iz tačke 1 ovog člana, a ako to nije moguće onda na način iz tačke 2.
- (3) Ako CEDIS-u nije bilo omogućeno očitavanje brojila u tri uzastopna redovna očitavanja, CEDIS će postupiti na način propisan članom 35 ovih pravila.
- (4) Za objekte koji se koriste samo povremeno ili privremeno CEDIS u saradnji sa nadležnim snabdjevačem reguliše način očitavanja posebnim ugovorom.
- (5) Poravnanje očitavanja se vrši prvog narednog mjeseca nakon što CEDIS-u omogući pristup mjernom mjestu.

Samoočitavanje

Član 39

- (1) CEDIS može krajnjem kupcu iz kategorije domaćinstvo ugovorom o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju na distributivni sistem omogućiti da sam očitava brojilo i podatke o utrošenoj električnoj energiji dostavlja redovno mjesečno, posljednjih 5 dana u mjesecu.
- (2) Kupac iz stava 1 ovog člana je dužan da najmanje jednom u šest mjeseci omogući provjeru tačnosti dostavljenih podataka, na način što će ovlašteno lice CEDIS-a neposredno očitati brojilo.
- (3) Ako kupac nije CEDIS-u dostavio očitavanje brojila, CEDIS postupa u skladu sa članom 38 ovih pravila, (4) Ukoliko kupac nije dostavio podatke za tri uzastopna redovna očitavanja gubi pravo na samoočitavanje brojila.

IX NAČIN OBRADE, PRENOSA I ARHIVIRANJA MJERNIH PODATAKA

Verifikacija mjernih podataka

Član 40

- (1) CEDIS je odgovoran za provjeru i potvrdu tačnosti prikupljenih mjernih podataka, i procjenu mjernih podataka koji nedostaju.
- (2) Provjera mjernih i drugih podataka obuhvata:
  - 1) provjeru identifikacije obračunskog mjernog mjesta,
  - 2) provjeru cjelovitosti prikupljenih podataka,
  - 3) upoređenje prikupljenih podataka sa podacima iz prethodnih obračunskih perioda,
  - 4) pregled i analizu prikupljenih alarma stanja mjerne opreme.
- (3) Provjera identifikacije obračunskog mjernog mjesta obuhvata provjeru broja brojila.
- (4) Provjera cjelovitosti prikupljenih mjernih podataka za potrebe obračuna obuhvata upoređenje broja i vrste prikupljenih mjernih podataka sa bazom podataka.
- (5) Ako prikupljeni mjerni podaci za potrebe obračuna nijesu cjeloviti, CEDIS je dužan da do isteka petog u mjesecu izvrši ponovni pokušaj očitavanja, neposrednim putem.
- (6) U postupku provjere mjernih podataka utvrđuje se tačnost mjernih podataka za potrebe obračuna.
- (7) Ako prikupljeni mjerni podaci za potrebe obračuna nijesu tačni, CEDIS je dužan do šestog u mjesecu organizovati ponovno očitavanje.

Čuvanje mjernih podataka

Član 41

Mjerni podaci čuvaju se u bazi podataka mjernog mjesta koja sadrži:

- 1) podatke o korisnicima sistema,
- 2) podatke iz ugovora o priključenju ili ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju,
- 3) podatke iz ugovora o snabdijevanju,
- 4) podatke za kontakt sa korisnikom,
- 5) jedinstvene oznake mjernog mjesta (POD),
- 6) brojeve saglasnosti za priključenje,
- 7) odobrene priključne snage,
- 8) ostale opšte podatke,
- 9) podatke o mjernoj opremi: nazive proizvođača, tirove, serijske brojeve, godine proizvodnje, godine ovjere, klase tačnosti, nominalne i maksimalne vrijednosti, prenosne odnose mjernih transformatora, podatke o podešenim parametrima uređaja, tipske oznake mjernih uređaja i ostale podatke,
- 10) podatke o komunikacionoj opremi,
- 11) podatke o provjeri i kontroli opreme na mjernom mjestu,
- 12) mjerne podatke za svaku mjernu veličinu i za svako redovno i vanredno očitavanje,
- 13) podatke o ovlaštenjima za pristup mjernim podacima.

Baza podataka

Član 42

- (1) Baza podataka mjernog mjesta mora omogućiti:
  - 1) evidenciju mjernih mjesta,
  - 2) obradu prikupljenih mjernih podataka,
  - 3) provjeru i potvrdu tačnosti mjernih podataka,
  - 4) označavanje proračunatih i procijenjenih mjernih podataka,
  - 5) dostupnost i prenos mjernih podataka.
- (2) Mjerni podaci sastoje se od svih izmjerenih i procijenjenih i iz njih izračunatih vrijednosti.
- (3) Svaki mjerni podatak u bazi ima odgovarajuću oznaku načina prikupljanja.
- (4) Ručni unos podataka u bazu i promjene obavljaju ovlašćeni zaposleni CEDIS a svaka unesena promjena sadrži i informaciju o vremenu i datumu unošenja i licu koje ju je unijelo.
- (5) Smještanjem podataka u bazu podataka mjernog mjesta, potvrđuje se njihova tačnost i oni postaju obračunski mjerni podaci.
- (6) Svi podaci iz baze podataka o mjernom mjestu čuvaju se trajno.

Analiza i upotreba mjernih podataka

Član 43

Podaci dobijeni iz baze podataka mjernog mjesta takođe predstavljaju osnovu za:

- 1) bilans izmjerenih protoka električne energije na svim ulazima, odnosno izlazima sa distributivne mreže, specificiran po mjernim mjestima i naponskim nivoima,
- 2) prognozu vršne snage,
- 3) prognozu potrošnje električne energije,
- 4) planiranje razvoja distributivne mreže,
- 5) fakturisanje predate električne energije i usluge korišćenja sistema, obračun odstupanja u skladu sa pravilima o radu tržišta električne energije i fakturisanje drugih transakcija na tržištu električne energije korisnicima distributivnog sistema,
- 6) razvoj pratećih sistema,
- 7) proračune ili prognoze koje se baziraju na razmijenjenoj električnoj energiji preko distributivne mreže,
- 8) izradu energetskog i finansijskog bilansa,

- 9) utvrđivanje relevantnih ukupnih količina gubitaka električne energije u distributivnoj mreži ili djelu distributivne mreže i sopstvene potrošnje distributivnog sistema.

Upravljanje mjernim podacima

Član 44

- (1) CEDIS je odgovoran za upravljanje prikupljenim i provjerenim mjernim podacima.
- (2) Upravljanje mjernim podacima podrazumijeva:
- 1) arhiviranje i čuvanje mjernih podataka,
  - 2) procjenu greške i zamjenu mjernih podataka (za slučaj utvrđenog kvara ili neispravnosti opreme ili za slučaj greške mjerenja veće od dopuštene, za slučaj pogrešnog očitavanja i ostale slučajeve kad dođe do unosa netačnih ili nepotpunih podataka),
  - 3) obradu potvrđenih mjernih podataka,
  - 4) osiguranje dostupnosti određenih mjernih podataka radi obračuna,
  - 5) osiguranje dostupnosti mjernih podataka radi analize, planiranja i drugih potreba.

Dostavljanje mjernih podataka

Član 45

- (1) Prikupljeni i obrađeni podaci sa mjernih mjesta se licima iz člana 123 stav 4 Zakona dostavljaju u pisanom i/ili elektronskom obliku.
- (2) Pristup mjernim podacima odnosi se na automatsku dostavu raspoloživih mjernih podataka za obračunska mjerna mjesta, elektronskim putem, uz neophodni stepen zaštite podataka.
- (3) Pravila i uslovi pristupa mjernim podacima uređuju se ugovorom između CEDIS i korisnika mjernih podataka.

Rok za usklađivanje akata

Član 46

CEDIS je dužan da uskladi tehničke preporuke kao i ostale akte CEDIS sa odredbama ovih pravila, najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovih pravila.

X ZAVRŠNE ODREDBE

Prestanak važenja pravila

Član 47

Danom stupanja na snagu ovih pravila prestaju da važe Pravila mjerenja u distributivnom sistemu električne energije ("Službeni list CG" broj 7/17).

Stupanje na snagu

Član 48

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

NAPOMENA IZDAVAČA:

Ispravkom Pravila mjerenja u distributivnom sistemu električne energije (Službeni list Crne Gore, br. 131/21), mijenjaju se Pravila mjerenja u distributivnom sistemu električne energije (Službeni list Crne Gore, br. 126/21), tako što se umjesto teksta prvog (uvodnog) pasusa: "Na osnovu člana 123 stav 1 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20) i člana 61 Statuta DOO "Crnogorskog elektrodistributivnog sistema" Podgorica broj 10-00-11362, Odbor direktora na sjednici, održanoj 19. novembra 2021. godine, utvrdio je" treba da stoji:

"Na osnovu člana 123 stav 1 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20) i člana 61 Statuta DOO "Crnogorskog elektrodistributivnog sistema" Podgorica broj 10-00-11362, Odbor direktora Društva na X redovnoj sjednici, održanoj 19. novembra 2021. godine, utvrdio je".

Umjesto zavodnog broja "37295" treba da stoji: Broj: 10-01-37295.

Tekst propisa NIJE prečišćen u skladu sa navedenim odredbama, zato što navedena izmjena ne utiče na prečišćen tekst.